

Quaderns Espai Metròpoli

ENQUESTA DE CONDICIONS DE VIDA, 2016
RESULTATS SINTÈTICS
ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA

Q/02

Novembre 2017

IERMB **Quaderns Espai Metròpoli /02**, Novembre 2017

Títol: **Enquesta de condicions de vida, 2016. Resultats sintètics. Àrea metropolitana de Barcelona**

Autors: Sergio Porcel
Lara Navarro-Varas
Manel Pons

© IERMB, 2017

Publicat per: Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona
Parc de Recerca, Mòdul A
Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Cerdanyola del Vallès, Barcelona, Spain.

<https://iermb.uab.cat/>

Enquesta de condicions de vida, 2016

Resultats sintètics

Àrea metropolitana de Barcelona.

- La renda anual neta mitjana de les llars metropolitanes de Barcelona és de 33.724 € l'any 2016.
- L'any 2016, el 18,4% de la població metropolitana es troba en situació de risc de pobresa (578,9 milers de persones). Aquesta proporció és més elevada a la primera corona metropolitana (21,3%) que a la ciutat central (15,4%).
- Les carències materials més esteses entre la població metropolitana l'any 2016 són: *no poder fer front a despeses imprevistes* (35,3%) i *no poder permetre's anar de vacances almenys una setmana l'any* (31,9%), les quals es mantenen pràcticament el mateix nivell del 2011.
- Les carències materials que més s'han reduït entre la població metropolitana entre 2011 i 2016 són: *tenir endarreriments en el pagament dels rebuts de l'habitatge o de compres ajornades* (del 14,3% en 2011 al 8,1% en 2016) i *no poder permetre's mantenir l'habitatge a una temperatura adient* (del 12,1% en 2011 al 7,3%).
- L'any 2016, més de la meitat de les llars metropolitanes que viuen en habitatges de lloguer (51,7%) destinen més del 40% dels seus ingressos a costos associats amb l'habitatge.
- Entre 2011 i 2016, la sobrecàrrega de despeses de l'habitatge s'ha incrementat significativament per la població de 16 a 34 anys que resideix al municipi de Barcelona (del 22,9% al 30,8% de població afectada).

Ingressos mitjans

L'any 2016 la renda anual neta mitjana de les llars metropolitanes de Barcelona és de 33.724 €. Territorialment, la mitjana d'ingressos anual de les llars és superior al municipi de Barcelona (34.981 €) que a la resta de l'àrea metropolitana (32.330 €).

Aquesta diferència s'accentua si es considera la renda anual neta mitjana per persona, la qual se situa en 15.685 € a la ciutat central i en 12.530 € a la primera corona metropolitana. En el conjunt de l'àrea metropolitana de Barcelona és de 14.073 €.

Figura 1. Renda anual neta mitjana per llar, persona i unitat de consum (euros). Àrea metropolitana de Barcelona, 2016

	Barcelona	Resta àrea metropolitana de Barcelona	Àrea metropolitana de Barcelona
Renda anual neta mitjana per llar	34.981	32.330	33.724
Renda anual neta mitjana per persona	15.685	12.530	14.073
Renda anual neta mitjana per unitat de consum	22.897	19.032	20.923

Font: INE i Idescat, Enquesta de condicions de vida, 2016.

Desigualtat social

El *coeficient de Gini*¹ és un dels indicadors estàndards més utilitzats per mesurar la desigualtat socioeconòmica. L'any 2016 aquest indicador marca pel conjunt de l'àrea metropolitana de Barcelona un 0,301, un grau de desigualtat

¹ El *coeficient de Gini* és un indicador que mesura el grau de desigualtat de la distribució de renda. La seva puntuació se situa entre 0 (màxima igualtat) i 1 (màxima desigualtat).

inferior que el que registra el mateix any tant Catalunya (0,314) com Espanya (0,345).

La desigualtat d'ingressos s'ha reduït a l'àrea metropolitana de Barcelona respecte el 2011 (0,327), i s'apropa el nivell que es registrava en els moments previs a la recessió econòmica (0,293 en 2006). El principal factor que explica aquesta reducció és la reactivació del mercat de treball i la reducció de l'atur. L'augment de la població que rep rendes del treball està propiciant una reducció de la població amb rendes baixes que és, precisament, la que havia augmentat durant la crisi (com a conseqüència de la destrucció d'ocupació i de les limitacions del sistema de protecció social per garantir ingressos de manera prolongada en el temps), incrementant la desigualtat social.

Territorialment, la desigualtat d'ingressos s'ha reduït de manera molt més significativa al municipi de Barcelona (de 0,346 en 2011 a 0,304 en 2016), on es pot considerar que pràcticament s'ha revertit l'increment de desigualtat d'ingressos que es va produir durant la recessió econòmica. No obstant, l'any 2016 la ciutat central continua sent més desigual en termes de distribució de rendes que la resta de l'àrea metropolitana de Barcelona (0,287).

Figura 2. Coeficient de Gini. Àrea metropolitana de Barcelona, 2006-2016

	2006	2011	2016
Barcelona	0,308	0,346	0,304
Resta de l'àrea metropolitana de Barcelona	0,264	0,301	0,287
Àrea metropolitana de Barcelona	0,293	0,327	0,301

Nota: els mètodes d'estimacions de renda en cadascun d'aquests anys ha estat diferent. Tot i que això no afecta a la distribució de la variable, cal fer una lectura curosa dels resultats.

Font: Idescat i IERMB, *Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2006-2011*; INE i Idescat, *Enquesta de condicions de vida, 2016*.

Llindar de risc de pobresa

Segons el criteri d'Eurostat, el llindar de risc de pobresa es fixa en el 60% de la mediana dels ingressos equivalents² de la població. Per tant, aquest llindar varia en funció de com ho faci també la mediana dels ingressos de la població cada any. Per tal d'obtenir una idea del nivell d'ingressos familiars que situaria (o no) a la població en risc de pobresa en funció de la composició de la seva llar, és possible calcular valors il·lustratius del llindar de risc de pobresa per cada tipus de llar.

L'any 2016 a l'àrea metropolitana de Barcelona, el llindar de risc de pobresa se situa per les llars unipersonals en 11.199 € anuals i per les llars composades per dos adults i dos infants en 23.518 € anuals.

Figura 3. Llindar de risc de pobresa (60% de la mediana d'ingressos) segons tipus de llars (euros, valors il·lustratius). Àrea metropolitana de Barcelona, 2016

	Llindar de risc de pobresa
Unipersonals	11.199
Llars de dos adults i dos infants	23.518
Llars de dos adults sense infants	16.799
Llar d'un adult amb dos infants	17.919

Font: INE i Idescat, *Enquesta de condicions de vida, 2016*.

² Els ingressos equivalents són els ingressos per unitat de consum, estimats a partir de l'escala de l'OCDE modificada. Segons aquesta escala, el primer adult de cada llar tindria un valor d'1 com a unitat de consum, la resta d'adults de 0,5 i els menors de 0,3.

Risc de pobresa

La *taxa de risc de pobresa* mesura la pobresa en termes relatius i, per tant, és una altra mesura de desigualtat. No mesura la pobresa en termes absoluts, sinó que mesura quantes persones es considera que tenen ingressos baixos en relació amb el conjunt de la població.

L'any 2016 el 18,4% de la població metropolitana viu en risc de pobresa (578,9 milers de persones). Aquest percentatge s'ha reduït lleugerament respecte 2011, quan la taxa de risc de pobresa era del 20,0% (646,0 milers de persones). Però un dels aspectes més rellevants que cal destacar és que, si bé al municipi de Barcelona la *taxa de risc de pobresa* s'ha reduït considerablement en aquests darrers anys (del 20,3% al 15,4%), a la primera corona metropolitana, en canvi, ha augmentat del 19,7% al 21,3%. El risc de pobresa, per tant, augmenta a la perifèria de la metròpoli, mentre que es redueix al nucli central.

Figura 4. Taxa de risc de pobresa (% total població). Àrea metropolitana de Barcelona, 2006-2016

	2006	2011	2016
Barcelona	20,1	20,3	15,4
Resta àrea metropolitana de Barcelona	19,8	19,7	21,3
Àrea metropolitana de Barcelona	19,9	20,0	18,4

Nota: els mètodes d'estimacions de renda en cadascun d'aquests anys ha estat diferent. Tot i que això no afecta a la distribució de la variable, cal fer una lectura curosa dels resultats.

Font: Idescat i IERMB, *Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2006-2011*; INE i Idescat, *Enquesta de condicions de vida, 2016*.

El risc de pobresa a l'àrea metropolitana de Barcelona varia en funció de les característiques sociodemogràfiques de la població.

Segons sexe, la taxa de risc de pobresa és l'any 2016 més elevada entre les dones (20,3%) que entre els homes (16,5%).

Tenint en compte l'edat, la població que pateix un risc de pobresa més elevat l'any 2016 són els i les joves de 16 a 34 anys (20,8%), mentre que la població de 35 a 64 anys és la població menys afectada per aquest fenomen (17,0%). Tot i que les diferències entre els diferents grups d'edat no són molt significatives en el conjunt de la metròpoli, el que sí que és rellevant són les diferències que es registren entre grups d'edat similars que resideixen a territoris diferents. Els casos més extrems es donen entre la població menor de 16 anys (a Barcelona 12,5% i a la resta de l'àrea metropolitana 23,5%) i entre la població de 65 anys i més (a Barcelona 16,9% i a la resta de l'àrea metropolitana 23,7%).

Per lloc de naixement, la població nascuda fora d'Espanya és la que presenta un risc de pobresa més elevat l'any 2016 a l'àrea metropolitana de Barcelona (36,3%), pràcticament el doble que el que presenta la població nascuda a Espanya (15,8%). A més, aquest risc de pobresa és encara molt més elevat entre la població estrangera que resideix a la primera corona metropolitana (42,1%).

El nivell d'estudis és una altra variable clau per entendre com es distribueix el risc de pobresa a la societat metropolitana. L'any 2016 les diferències són molt importants entre la població que ha acabat estudis superiors (9,1%), els que han acabat estudis secundaris postobligatoris (19,1%) i els que, com a màxim, han acabat estudis primaris (26,1%).

Per últim, la composició de la llars també és un aspecte cabdal en relació amb aquesta qüestió. L'any 2016, la població metropolitana que viu a llars unipersonals és la més vulnerable econòmicament amb diferència. Pràcticament una de cada tres d'aquestes persones es troba en situació de risc de pobresa (32,5%). Per altra banda, es troba en la mateixa situació el 18,6% de la població que forma part de llars amb infants dependents i el 14,2% de la població que viu a llars sense infants dependents.

Figura 5. Taxa de risc de pobresa segons característiques socials (% total població). Àrea metropolitana de Barcelona, 2016

	Barcelona	Resta àrea metropolitana de Barcelona	Àrea metropolitana de Barcelona
Total	15,4	21,3	18,4
Sexe			
Homes	13,8	18,9	16,5
Dones	16,9	23,8	20,3
Grups d'edat			
Menors de 16 anys	12,5	23,5	18,2
De 16 a 34 anys	17,4	23,4	20,8
De 35 a 64 anys	14,8	19,0	17,0
De 65 anys i més anys	16,9	23,7	19,8
Lloc de naixement			
Espanya	13,6	17,9	15,8
Resta del mon	31,0	42,1	36,3
Nivell d'estudis			
Estudis obligatoris o inferiors	25,0	26,9	26,1
Estudis secundaris postobligatoris	17,8	20,3	19,1
Estudis superiors	8,9	9,6	9,1
Tipus de llar			
Unipersonal	31,7	33,7	32,5
Llars sense infants dependents	13,0	15,3	14,2
Llars amb infants dependents	12,4	23,7	18,6
Relació amb l'activitat			
Ocupats	9,8	11,7	10,8
Aturats	45,7	45,5	45,6
Jubilats	13,0	16,9	14,6
Altres situació d'inactivitat	22,4	34,5	29,2

Font: INE i Idescat, Enquesta de condicions de vida, 2016.

Transferències socials

Els resultats de la taxa de risc de pobresa abans i després de transferències socials informen de l'eficàcia del sistema de protecció social respecte la garantia d'ingressos de la població. En termes generals, l'any 2016 en el conjunt de l'àrea metropolitana de Barcelona la població en risc de pobresa va passar de constituir el 40,5% abans de transferències socials al 18,4% després de transferències socials, una reducció de pràcticament 62,2%.

Enquesta de condicions de vida, 2016. Resultats sintètics
Àrea metropolitana de Barcelona

Els mateixos resultats segons grups d'edat mostren la importància de les pensions de jubilació i de viudetat en termes de cohesió social. La població major de 64 anys és la que clarament redueix més el seu risc de pobresa després de les transferències socials (del 87,0% al 19,8%). L'altre tipus de prestació que té efectes redistributius importants és la prestació d'atur contributiva, la qual recau sobretot en la població de 35 a 64 anys. Aquesta població és la que més redueix el seu risc de pobresa gràcies a les transferències socials, després comptabilitzar les prestacions de jubilació i supervivència (del 23,3% al 17,0%).

Figura 6. Taxes de risc a la pobresa abans i després de transferències socials segons grups d'edat (% total població). Àrea metropolitana de Barcelona, 2016

		Abans de transferències socials	Després de pensions de jubilació i de supervivència	Després de totes les transferències socials	Reducció del risc de pobresa amb pensions de jubilació i supervivència (variació percentual)	Reducció del risc de pobresa amb la resta de prestacions socials (variació percentual)	Reducció del risc de pobresa amb el total de transferències socials (variació percentual)
Barcelona	Menors de 16 anys	20,4	17,1	12,5	-16,3	-26,9	-38,9
	De 16 a 34 anys	30,5	25,7	17,4	-15,7	-32,2	-42,8
	De 35 a 64 anys	29,0	21,4	14,8	-26,1	-30,8	-48,9
	De 65 anys i més anys	84,2	18,2	16,9	-78,4	-7,0	-79,9
	Total	40,8	20,7	15,4	-49,2	-25,6	-62,2
Resta àrea metropolitana de Barcelona	Menors de 16 anys	29,8	25,3	23,5	-15,0	-7,0	-21,0
	De 16 a 34 anys	28,9	25,0	23,4	-13,4	-6,2	-18,8
	De 35 a 64 anys	31,8	24,9	19,0	-21,7	-23,9	-40,4
	De 65 anys i més anys	90,9	26,6	23,7	-70,7	-10,7	-73,9
	Total	40,2	25,2	21,3	-37,3	-15,3	-46,9
Total AMB	Menors de 16 anys	25,2	21,3	18,2	-15,6	-14,7	-28,0
	De 16 a 34 anys	29,6	25,3	20,8	-14,5	-17,8	-29,7
	De 35 a 64 anys	30,5	23,3	17,0	-23,6	-27,0	-44,2
	De 65 anys i més anys	87,0	21,7	19,8	-75,1	-9,0	-77,3
	Total	40,5	23,0	18,4	-43,2	-19,9	-54,5

Font: INE i Idescat, Enquesta de condicions de vida, 2016.

Els resultats posen de relleu també les diferències territorials que es detecten a l'interior de l'àrea metropolitana de Barcelona en relació amb l'efecte redistributiu de les transferències socials. L'any 2016 les transferències socials van reduir de manera més intensa el risc de pobresa entre la població que resideix al municipi de Barcelona (del 40,8% al 15,4%) que entre la població que resideix a la resta de l'àrea metropolitana (del 40,2% al 21,3%).

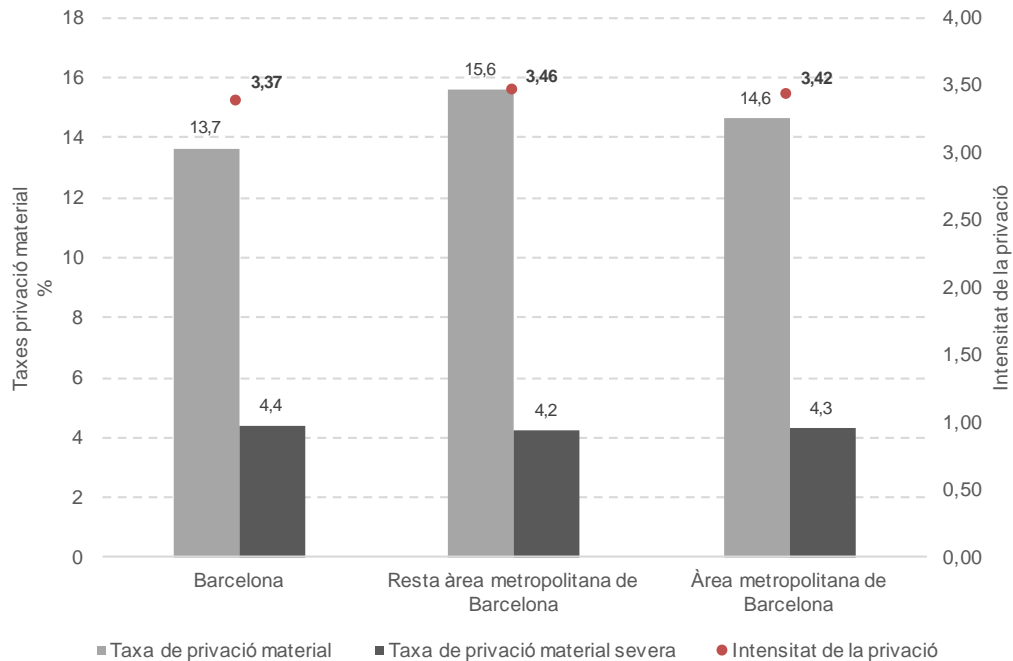
De fet, aquest és un dels aspectes principals que expliquen les diferències que es registren entre la proporció de població que es troba en situació de risc de pobresa a la ciutat central i a la primera corona metropolitana. És a dir, tot indica que la població resident a Barcelona rep una millor cobertura del sistema de protecció social, tant per la via de les pensions de jubilació (i supervivència) com per la de les prestacions d'atur contributives, una qüestió que estaria relacionada, en gran part, per les característiques socials d'aquesta població (en general més qualificada i, per tant, prestacions de jubilació de més quantia, menys atur de llarga durada i més prestacions d'atur contributives, etc.). En el cas, de la població de 65 anys i més les diferències són clares, entre la població resident a Barcelona el risc de pobresa es redueix amb les pensions de jubilació i de supervivència un 78,4%, mentre que entre la població resident a la resta de l'àrea metropolitana aquesta reducció és del 70,7%. Per altra banda, pel que fa a l'efecte "protector" de la resta de transferències socials (llevat de les pensions de jubilació i de supervivència) entre les quals el pes de les prestacions d'atur contributives és el més rellevant, la reducció del risc de pobresa és molt superior també entre els residents a Barcelona, sobretot entre la població menor de 65 anys.

Privació material

La privació material es defineix com la manca forçada de capacitat per consumir una sèrie de bens considerats com a

bàsics en el context europeu per assolir quotes de benestar estàndards³.

Figura 7. Taxes de privació material i de privació material severa i intensitat de la privació (% total població). Àrea metropolitana de Barcelona, 2016

Font: INE i Idescat, Enquesta de condicions de vida, 2016.

L'any 2016 la proporció de població metropolitana afectada per privació material moderada (privació en almenys 3 ítems) és del 14,6%, mentre que la privació material severa (privació en almenys 4 ítems) afecta al 4,3%. Per altra banda, la població metropolitana que pateix privació material l'any 2016 presenta carències en 3,42 ítems de mitjana (intensitat de la privació material).

³ Els ítems que estableix l'Eurostat en el càlcul de les taxes de privació són els següents: (1) no poder fer front a despeses imprevistes; (2) no poder permetre's anar de vacances almenys una setmana l'any; (3) haver tingut endarreriments en el pagament de rebuts de l'habitatge o de compres ajornades; (4) no poder permetre's ingerir un àpat de carn, pollastre o peix almenys cada dos dies; (5) no poder permetre's mantenir l'habitatge a una temperatura adient; (6) no poder permetre's tenir rentadora; (7) no poder permetre's tenir televisió en color; (8) no poder permetre's tenir telèfon; (9) no poder permetre's tenir automòbil.

L'anàlisi de la privació material per grups d'edat permet observar que l'any 2016 és la població d'entre 16 i 34 anys el col·lectiu que més pateix aquesta problemàtica. Al conjunt de l'àrea metropolitana més d'1 de cada 5 joves acusava carència material moderada (21,4%).

Des d'una òptica territorial, es pot observar que aquest fenomen afecta a una proporció més elevada de joves a la ciutat central (23,0%) que a la resta de l'àrea metropolitana (20,1%). Per altra banda, també succeeix el mateix entre la població de 65 anys i més (9,4% en Barcelona i 7,7% en la primera corona metropolitana). Els costos associats a l'habitatge que han d'assumir les llars està habitualment força associat al fet de patir privació material. És aquesta qüestió la que podria està darrera d'aquestes diferències.

figura 8. Taxa de privació material segons grups d'edat (% total població). Àrea metropolitana de Barcelona, 2016

	Barcelona	Resta àrea metropolitana de Barcelona	Àrea metropolitana de Barcelona
Menors de 16 anys	13,0	15,7	14,4
De 16 a 34 anys	23,0	20,1	21,4
De 35 a 64 anys	12,6	16,2	14,5
De 65 anys i més anys	9,4	7,7	8,7
Total	13,7	15,6	14,6

Font: INE i Idescat, Enquesta de condicions de vida, 2016.

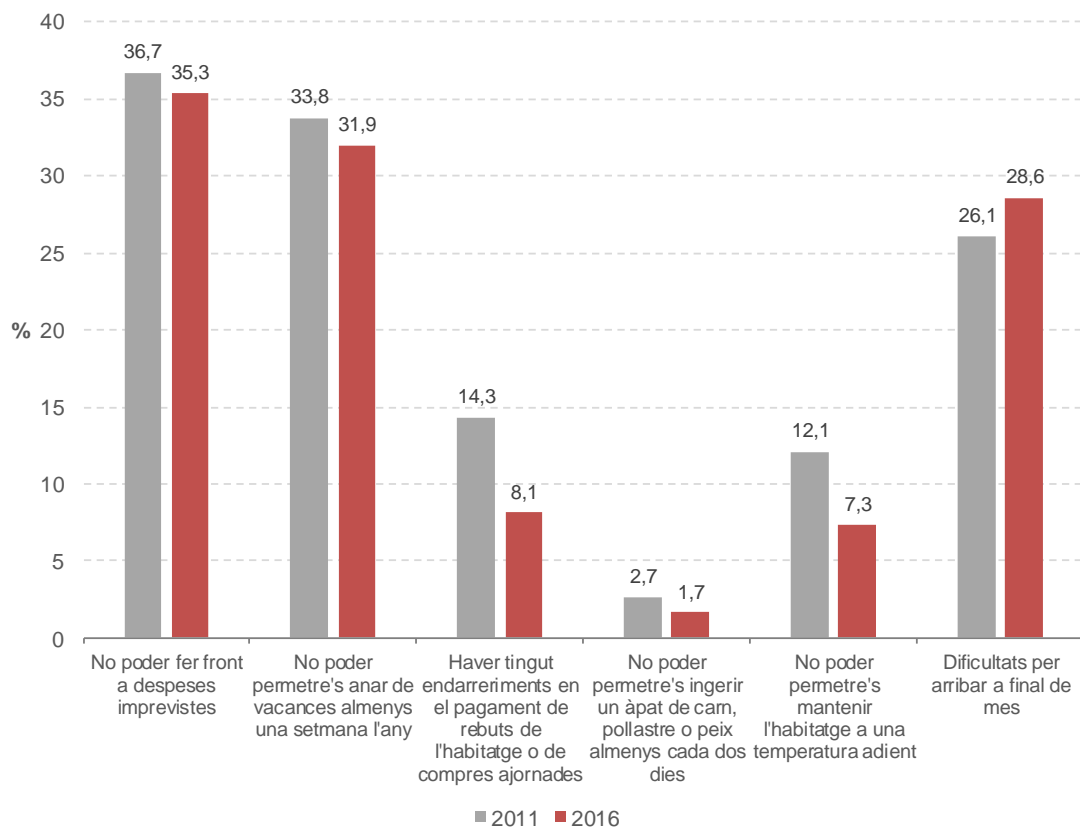
Situació socioeconòmica de les llars

Les carències materials més esteses entre la població metropolitana l'any 2016 són: *no poder fer front a despeses imprevistes* (35,3%), *no poder permetre's anar de vacances almenys una setmana l'any* (31,9%) i *tenir dificultats per arribar a final de mes* (28,6%). Totes aquestes situacions, que denoten estrès econòmic a les llars, no s'han alterat significativament entre 2011 i 2016.

Enquesta de condicions de vida, 2016. Resultats sintètics
Àrea metropolitana de Barcelona

En canvi, els tipus de problemàtiques socioeconòmiques que més s'han reduït durant aquest període a l'àrea metropolitana de Barcelona són: *tenir endarreriments en el pagament dels rebuts de l'habitatge o de compres ajornades* (del 14,3% en 2011 al 8,1% en 2016) i *no poder permetre's mantenir l'habitatge a una temperatura adient* (del 12,1% en 2011 al 7,3%). La qual cosa indica una millora important en la cobertura de necessitats bàsiques durant aquests darrers anys.

**Figura 9. Situació socioeconòmica de les llars (% total població).
Àrea metropolitana de Barcelona, 2011-2016**

Font: Idescat i IERMB, *Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2011*; INE i Idescat, *Enquesta de condicions de vida, 2016*.

Risc d'exclusió social

La taxa de risc de pobresa o exclusió social (AROPE) mesura la població que es troba almenys en una de les següents situacions: risc de pobresa, privació material severa o baixa intensitat laboral a la llar⁴.

Segons aquest indicador, l'any 2016 el 21,7% de la població metropolitana es troba en risc de pobresa o exclusió. Aquest risc és més elevat entre la població que resideix a la primera corona metropolitana (23,5%) que no pas entre la població resident al municipi de Barcelona (19,8%).

Figura 10. Taxa de risc de pobresa o exclusió social (AROPE) i components (% total població). àrea metropolitana de barcelona, 2016

	Barcelona	Resta àrea metropolitana de Barcelona	Àrea metropolitana de Barcelona
Taxa AROPE	19,8	23,5	21,7
Taxa de risc de pobresa	15,4	21,3	18,4
Taxa de privació material severa	4,4	4,2	4,3
Baixa intensitat de treball a la llar	4,6	4,8	4,7

Font: INE i Idescat, *Enquesta de condicions de vida, 2016*.

S'ha de dir, però, que només el 0,5% de la població metropolitana està afectada per les tres problemàtiques simultàniament. Per altra banda, el 2,2% de la població pateix risc de pobresa i baixa intensitat de treball a la llar i el 2,5% de la població pateix risc de pobresa i privació material severa.

⁴ Llars on els membres en edat de treballar ho van fer per sota del 20% del seu potencial de treball durant l'any anterior al que es va realitzar l'entrevista.

Figura 11. Interseccions entre les subpoblacions afectades pels components de la taxa de risc de pobresa o exclusió social (AROE). Àrea metropolitana de Barcelona, 2016

A = Pobresa
B = Privació material severa
C = Baixa intensitat de treball a la llar

Font: INE i Idescat, Enquesta de condicions de vida, 2016.

L'impacte social dels preus de l'habitatge

Els costos associats amb l'habitatge que assumeixen les llars (rebutos d'hipoteques o de lloguer, de subministraments, d'assegurances, etc.) han variat significativament al conjunt de l'àrea metropolitana de Barcelona entre 2011 i 2016. En termes generals, la despesa mensual mitjana en habitatge de

Enquesta de condicions de vida, 2016. Resultats sintètics
Àrea metropolitana de Barcelona

les llars s'ha reduït durant aquest període un 7,7% (de 416 € en 2011 a 384 € en 2016), però les variacions més importants s'observen segons el règim de tinença. Per una banda, les llars que resideixen en habitatges de propietat amb pagaments pendents (hipoteques⁵) han vist reduït el seu cost en un 23,2% de mitjana (de 512 € en 2011 a 393 € en 2016), mentre que, per altra banda, les llars que viuen en habitatges de lloguer l'han vist incrementat en un 11,8% de mitjana (de 706 € en 2011 a 789 € en 2016).

Des d'una òptica territorial, el més rellevant és l'evolució inversa que segueixen els costos de l'habitatge per la població que viu de lloguer en el municipi de Barcelona i en la resta de l'àrea metropolitana. L'any 2016 les llars que resideixen a Barcelona en habitatges de lloguer han passat a assumir uns costos mitjans de l'habitatge un 19,9% superiors als de l'any 2011 (de 687 € a 824 €), mentre que per les llars que resideixen a la primera corona metropolitana aquests costos s'ha reduït un 8,8% (de 744 € a 679 €).

Figura 12. Despesa mensual mitjana en habitatge segons règim de tinença (€ mensuals/llar). Àrea metropolitana de barcelona, 2011-2016

	Barcelona			Resta àrea metropolitana de Barcelona			Àrea metropolitana de Barcelona		
	2011	2016	Variació percentual (%)	2011	2016	Variació percentual (%)	2011	2016	Variació percentual (%)
En propietat totalment pagada	208	239	14,9	202	207	2,9	205	223	8,8
En propietat amb pagaments ajornats	508	382	-24,8	515	400	-22,2	512	393	-23,2
En lloguer o relloguer	687	824	19,9	744	679	-8,8	706	789	11,8
Total	432	443	2,6	398	318	-20,0	416	384	-7,7

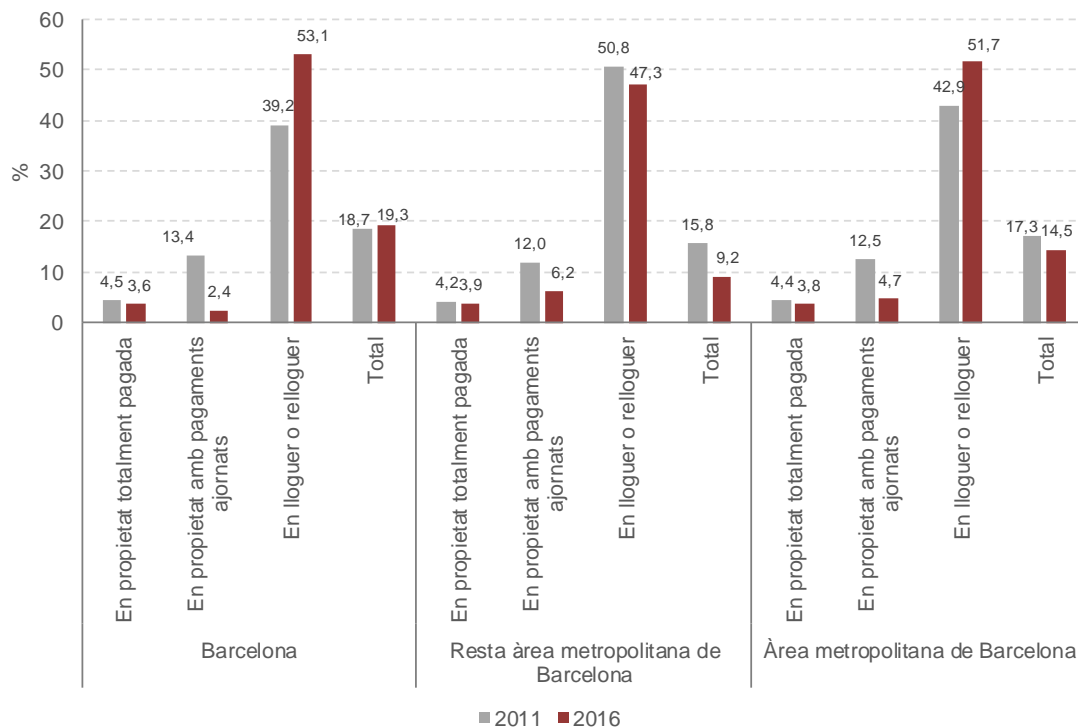
Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2011; INE i Idescat, Enquesta de condicions de vida, 2016.

L'any 2016, el 14,5% de la població metropolitana destina més del 40% dels seus ingressos a despeses de l'habitatge (sobrecàrrega de despeses de l'habitatge). Aquesta xifra ha disminuït lleugerament respecte 2011 (17,3%). No obstant, aquesta problemàtica ha augmentat considerablement entre

⁵ En aquest import només es considera com a despesa la part d'interessos de l'hipoteca, mentre que la part d'amortització es considera inversió (i, per tant, no computa com a despesa).

la població metropolitana que viu en habitatges de lloguer (del 42,9% al 51,7%), especialment entre la que ho fa al municipi de Barcelona, on afecta a més de la meitat dels llogaters (53,1%).

Figura 13. Taxa de sobrecàrrega de despeses de l'habitatge segons règim de tinença (% de llars). Àrea metropolitana de Barcelona, 2011-2016

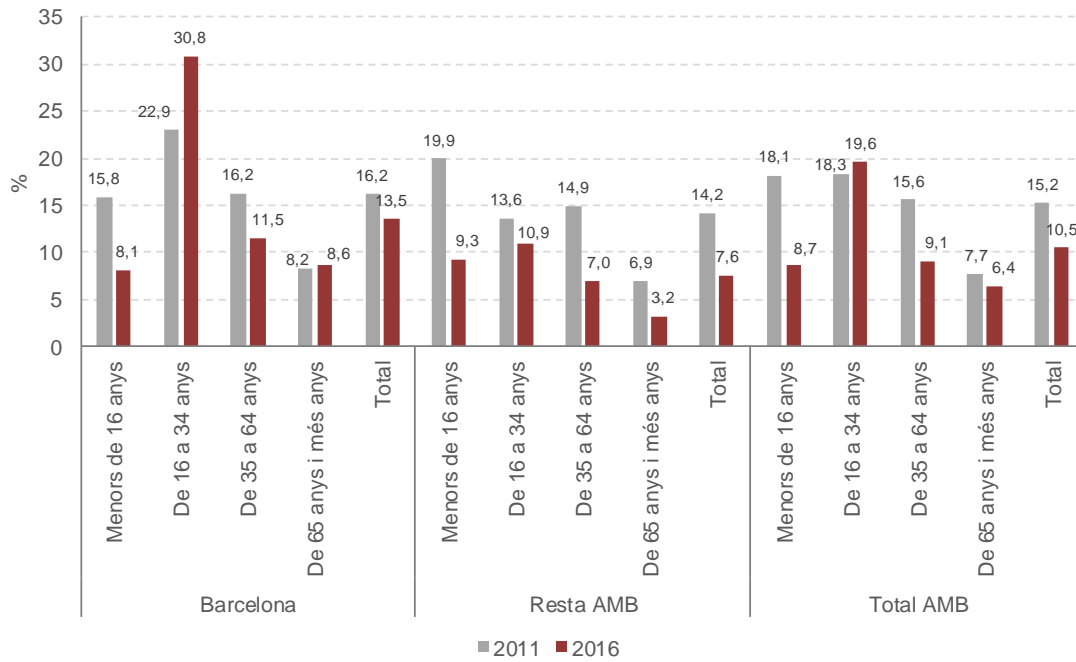
Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2011; INE i Idescat, Enquesta de condicions de vida, 2016.

Si s'atén a les edats, és la població d'entre 16 i 34 anys la que pateix aquesta problemàtica en una proporció més elevada. En el conjunt de l'àrea metropolitana de Barcelona un 19,6% de la població jove pateix sobrecàrrega de despeses de l'habitatge. Al municipi de Barcelona aquest mateix percentatge ascendeix fins el 30,8%, gairebé 3 vegades més alt que el que es registra a la primera corona metropolitana (10,9%). Precisament, és a la ciutat central on aquesta població ha vist incrementar més aquesta problemàtica respecte l'any 2011 (22,9%), amb molta

Enquesta de condicions de vida, 2016. Resultats sintètics
Àrea metropolitana de Barcelona

diferència en relació amb d'altres grups d'edat (a la majoria es redueix) i en relació amb la resta de l'àrea metropolitana.

Figura 14. Taxa de sobrecàrrega de despeses de l'habitatge segons grups d'edat. Àrea metropolitana de Barcelona, 2011-2016

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2011; INE i Idescat, Enquesta de condicions de vida, 2016.

NOTA METODOLÒGICA

L'Enquesta de condicions de vida (ECV) és una operació estadística oficial que té per objectiu obtenir informació anual sobre la renda i les condicions de vida de les llars, la composició de la pobresa i l'exclusió social. L'ECV s'emmarca dins les ESTADÍSTIQUES DE LA UNIÓ EUROPEA SOBRE LA RENDA I CONDICIONS DE VIDA (EU-SILC) i els seus resultats són comparables a escala nacional i europea.

L'Institut d'Estadística de Catalunya i l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona col·laboren, juntament amb l'Institut Nacional d'Estadística, en una ampliació de la mostra de l'ECV per als àmbits metropolità i català. L'operació compta també amb el suport del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, l'Àrea Metropolitana de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona. Aquesta operació estadística ha passat a substituir l'*Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població*, que, des de l'any 1985 i amb una periodicitat quinquennal, havia estat la font de dades de referència en matèria de condicions de vida a l'àmbit metropolità de Barcelona.

Aquest nou escenari estadístic comporta per l'àmbit metropolità de Barcelona una sèrie de millores respecte l'anterior. Per una banda, la disponibilitat de dades harmonitzades a nivell europeu i, per altra banda, la disponibilitat anual d'informació sobre renda familiar i sobre les condicions socioeconòmiques de les llars. Tanmateix, aquesta reconfiguració del sistema estadístic metropolità comporta també una ruptura en la sèrie històrica de dades disponibles, la qual afecta a algunes variables, entre elles la variable renda (en termes rang).

Més informació:

<https://iermb.uab.cat/ca/enquestes/cohesio-social-i-urbana>

Conceptes bàsics

Llar privada

Persona o conjunt de persones que ocupen un habitatge familiar principal en què comparteixen despeses i participen conjuntament en el seu manteniment.

Ingressos nets de la llar

Ingressos nets que els membres de la llar han percebut durant l'any anterior al de l'entrevista. (Per tant, en l'enquesta del 2016 es pregunta pels ingressos percebuts el 2015.). La renda familiar disponible es calcula a partir dels següents components:

- (+) Renda bruta monetària o quasi monetària de l'assalariat
- (+) Renda bruta no monetària de l'assalariat
- (+) Cotitzacions socials a càrrec de l'ocupador
- (+) Beneficis o pèrdues monetàries brutes de treballadors per compte propi (inclosos drets de propietat intel·lectual)
- (+) Valor dels béns produïts per a autoconsum
- (+) Prestacions per atur
- (+) Prestacions per vellesa
- (+) Prestacions per supervivència
- (+) Prestacions per malaltia
- (+) Prestacions per invalidesa
- (+) Ajuts per a estudis
- (+) Ajuts per a família/fills
- (+) Ajuts per exclusió social no classificada en altres apartats

- (+) Ajuts per a habitatges
- (+) Lloguer imputat
- (+) Renda procedent del lloguer d'una propietat o terreny
- (+) Interessos, dividends i guanys d'inversions de capital en empreses no constituïdes en societats
- (+) Transferències periòdiques monetàries percebudes d'altres llars
- (+) Renda percebuda per als menors de 16 anys
- (-) Interessos pagats de préstecs hipotecaris
- (-) Cotitzacions socials a càrrec de l'ocupador
- (-) Impost sobre la renda i cotitzacions socials (inclou devolucions/ingressos complementaris per ajustos en impostos sobre la renda, impost sobre la renda retinguda en origen i cotitzacions socials, si s'escau)
- (-) Impost sobre el patrimoni
- (-) Transferències periòdiques monetàries pagades entre llars

Renda mitjana per persona

La renda mitjana per persona s'obté dividint els ingressos nets de la llar entre el nombre de membres d'aquesta llar.

Renda mitjana per unitat de consum de la llar i de les persones

Els ingressos per unitat de consum de la llar s'obtenen dividint els ingressos totals de la llar entre el nombre d'unitats de consum (membres de la llar) que componen la llar. Cada membre té un pes específic. Per determinar el nombre d'unitats de consum equivalents de les llars s'utilitza l'escala de l'OCDE modificada, que dóna un pes d'1 al primer adult, un pes de 0,5 a la resta d'adults i un pes de 0,3 als menors de 14 anys. Una vegada s'ha calculat l'ingrés per unitat de consum de la llar s'adjudica aquest a cada membre de la llar.

Mediana d'ingressos

És el valor que, un cop ordenats tots els individus segons els ingressos (de menys a més), en deixa una meitat per sota d'aquest valor i l'altra per sobre.

